

Rahandusministeerium
info@fin.ee

Meie: 30.07.2025 nr 44

Eesti Puuetega Inimeste Koja arvamus mootorsõidukimaksu seadusele

Lastega peredele soodustuste tegemine on tervitatav (mis annavad ühtlasi soodustuse puudega lapsed kasvatavatele peredele), kuid samal ajal on tähelepanuta jäänud puuetega inimeste vajadused ning EPIKoja varasemad ettepanekud, mis puudutasid maksuerisuse tegemist neile, kelle jaoks isiklik sõiduvahend ei ole mugavus, vaid hädavajalik vahend, mis võimaldab ühiskonnaelus osaleda.

Eelnõu autorid on märkinud, et muudatus toetab nii lasterikaste perede kui puudega inimeste hakkamasaamist, sest mõlemal sihtgrupil on kõrgendatud vajadus väikebusside kasutamise järgi. M1-kategooria 7+-istmekohaliste sõidukite N1-kategooria maksumääraga maksustamine annab küll osalise soodustuse puuetega inimestele (eelnõus pole välja toodud, kui paljusid puudega inimesi see mõjutab), kuid planeeritud soodustus ühti EPIKoja varasemalt tehtud ettepanekuga, sh kohandatud autode erisuse lisamisega seadusesse või teatud sihtgruppidele soodustuse tegemisega.

EPIKoja algne soov oli saada maksuvabastus eelkõige neile sihtgruppidele, kelle jaoks iseseisev ühistranspordi kasutamine nii tervisliku seisundi kui ligipääsetavuse tõttu on keeruline, kui mitte võimatu. Meie liikmesorganisatsioonidega maksudebati käigus arutelusid pidades leidsime ühiselt, et lauseline maksuvabastus ei ole ilmtingimata see, mida heitlikul poliitmaastikul taotleda, sest puudega inimeste ja nende perede vaatest on palju teemasid, mis riigipoolset ja seega ka kaaskodanike poolset tuge ja panust eeldavad – kvaliteetsed ja kättesaadavad teenused, ligipääsetavus, ajakohased ja sihitud toetused, mis kõik on vajalikud eelkõige selleks, et puudega inimesed ja nende lähedased saaksid võimalikult võrdväärselt ühiskonnaelus osaleda, haridust omandada, ka tööl käia.

Ka paljud teised Euroopa riigid on arvestanud mootorsõidukimaksu kehtestamisel puuetega inimestega, näiteks Lätis on maksuerisused puuetega inimestele ja puudega last kasvatavatele peredele. Soomes võimaldatakse automaksu tagastust liikumispuude, nägemispuude või ka muu

puude korral kui see põhjustab püsivat kahju. UK-s on maksuerisused liikumisraskustega inimestele, sh nägemispuue, liitpuue. Ka Õiguskantsler on oma seisukohas välja toonud, et näiteks saaks puuetega inimesele või tema määratud inimesele kuuluva auto aastamaksust vabastada, nõuda vaid baasosa (50 eurot) maksmist või rakendada sarnaselt Ühendkuningriigiga põhimõtet, et puuetega inimestele on kehtestatud sõiduki aastamaksu tasumisel 50-protsendine soodustus.

2025. aasta juunis avaldatud Praxis'e analüüsis¹ rõhutatud, et puuetega inimesed kuuluvad haavatavaimate gruppide hulka, keda maksutõusud ja eelarvekärped kõige rängemalt tabavad. Nende toimetulek sõltub rohkem riigi sotsiaalkaitsehüvitistest ja avalikest teenustest. Puuetega inimesed, eriti need, kes kuuluvad mitmesse riskigruppi (nt väikese sissetulekuga või krooniliste haigustega), on kõige haavatavamad. Mootorsõidukimaks avaldab eriti negatiivset mõju inimestele hajaasustuses, kus ühistransporti pole. Ka EPIKoja poole pöörduvad sageli just maapiirkonades elavad puudega inimesed, kelle jaoks isiklik sõiduvahend on ainuke viis, kuidas jõuda kooli, tööle või avalike teenusteni, näiteks pole enamik maakonnaliine ligipääsetavad liikumisraskustega inimestele.

EPIKoda lähtus oma ettepanekute tegemisel sellest, et riigil oleks võimalikult lihtne maksuvabastust rakendada, st riigil oleks võimalik registrite andmete põhjal saada informatsiooni mootorsõidukite omanike, puudega inimeste puude raskusastme ja puude liigi ning ka perekondlike ja juriidiliste seoste kohta (abikaasa, registreeritud kooselu, lapsevanem, eestkostja). Sarnaselt on riik kehtestamas maksusoodustust ka lastega peredele.

Kokkuvõtvalt EPIKoja ettepanekud mootorsõidukimaksu seadusesse:

Lisada maksuvabastus järgmistele sihtrühmadele (sarnaselt eelnõu § 15-ga, kuhu on lisatud soodustused lastega peredele):

- raske ja sügava liikumispuudega inimesed;
- raske ja sügava intellektipuudega inimesed;
- raske ja sügava nägemispuudega inimesed;

¹ [Milline on riiklike maksutõusude ja eelarvekärbete mõju haavatavas olukorras rühmadele? | Volinik](#)

- või eelmainitud sihtgruppi kuuluva inimese seaduslik esindaja, abikaasa, registreeritud elukaaslane;
- või varasemalt sõlmitud kompromiss, mille kohaselt oleksid mootorsõidukimaksust vabastatud puudega inimeste kohandatud sõidukid.

Toetame maksuerisuse tegemist selliselt, et puudega inimese kohta oleks vabastatud üks sõiduk. Tehtud ettepanekud võimaldavad laialdast maksuvabadust just neile puuetega inimestele, kelle jaoks auto on abivahend.

Eesti on võtnud ÜRO Puuetega inimeste õiguste konventsiooniga kohustuse edendada puuetega inimeste võrdseid võimalusi ja tagada juurdepääsu osalemiseks kodanikuühiskonna, poliitika-, majandus-, sotsiaal- ja kultuurielu valdkondades. Samuti otsida lahendusi, et vähendada vaesuse negatiivset mõju puuetega inimestele.

Puuetega inimestele maksuerisuste (antud juhul mootorsõidukimaksu) tegemisega viib riik oma poliitikad kooskõlla konventsiooni põhimõtete ja eesmärkidega, edendades võrdseid võimalusi, kaasamist ning austust puuetega inimeste õiguste ja inimväärikuse suhtes.

Lugupidamisega

(digitaalselt allkirjastatud)

Maarja Krais-Leosk
Tegevjuht
Eesti Puuetega Inimeste Koda

Kristi Kähär
Toetuste ja teenuste nõunik
+372 5401 0462
kristi.kahar@epikoda.ee